

Tekniska nämnden

Bilaga 1: Förslag på förändringar i entreprenad för avfallshämtning från och med 2022-01-01 jämfört med tidigare avtal

I denna bilaga redovisas de viktigaste förändringar som föreslås i upphandlingsdokumentet jämfört med den upphandling som ligger till grund för dagens avtal. Avfallsverksamheten har till detta gjort en bedömning ifall respektive förändring kommer att påverka entreprenadkostnaden eller inte. Ett mål har varit att de tjänster som omfattas av entreprenaden ska vara efterfrågade av abonnenterna. Detta kommer sannolikt i flera fall innebära ett ökat antal hämtningar för en tjänst. Värt att notera är att fler hämtningar kan ha en positiv inverkan på anbudspriset per hämtning. Om en entreprenör endast kan räkna med ett litet antal hämtningar ökar risken för ett högt anbudspris för tjänsten i fråga.

Föreslagna förändringar som presenteras i denna bilaga är uppdelade i fem huvudgrupper; krav på entreprenör, avvikelshantering, fordonskrav, förändringar i tjänster/utbud och förändringar i tillbehör/material.

Innehåll

Krav på entreprenör.....	2
Sortering.....	2
Telefontider.....	2
Drogtester.....	3
Avvikelsehantering.....	3
Kommunikation.....	4
Utebliven hämtning.....	4
Felsorteringar.....	5
Felvända kärl.....	6
Fordonskrav.....	6
Mindre insamlingsfordon.....	6
Drivmedel och miljöklass.....	6

Utrustning.....	8
Förändringar i tjänster/tjänsteutbud.....	9
Hämtning av mat- och restavfall, fastland.....	9
Hämtning av mat- och restavfall, Tranholmen.....	10
Hämtning av fallfrukt.....	10
Hämtning av trädgårdsavfall.....	11
Hämtning av grovavfall.....	11
Hämtning av bygg- och rivningsavfall från hushåll.....	12
Hämtning av farligt avfall inkl. smått el-avfall genom personlig överlämning från hushåll (Returkassen).....	12
Hämtning av el-avfall inklusive bärbara batterier.....	12
Hämtning av returpapper.....	13
Hämtning av slam.....	13
Hämtning av textil.....	13
Option för hämtning av kosmetiskt avfall från butik.....	14
Förändringar i behållare, tillbehör mm.....	14

Krav på entreprenör

Avfallsverksamheten föreslår flera förändringar i kraven på entreprenören. Detta omfattar bland annat egen avfallssortering i entreprenörens lokaler, tillgänglighet i form av telefontider och krav på slumpmässiga drogtester av chaufförer som arbetar inom entreprenaden.

Sortering

Danderyds kommun har, bland annat genom den SÖRAB-gemensamma avfallsplanen, höga ambitioner att arbeta för en hög återvinningsgrad. I linje med detta bör således ligga att upphandlad entreprenör ska ha sortering av mat- respektive restavfall, returpapper och samtliga förpackningsslag i lokaler som används inom uppdraget, så som kontors- och personalutrymmen. Avfallsverksamheten föreslår därför att krav ställs på full sortering i entreprenörens lokaler. Detta krav torde inte påverka entreprenadkostnaden utan bör redan ligga i linje med åtgärder som företag idag, särskilt inom avfallsbranschen, genomför inom ramen för sitt miljöarbete.

Telefontider

Arbetsledare: I nuvarande avtal är tiden för när arbetsledaren ska vara nåbar för kommunen satt till kl. 07:00–16:00. Avfallsverksamheten anser det

möjligt att dra ned på detta krav med en timme, utan att det påverkar kommunens arbete negativt, samtidigt som det ger entreprenören större möjlighet att gentemot sin personal ge friare arbetstider. Förslag på ny tid är kl. 07:00–15:00. Denna förändring torde ge en billigare entreprenad utan att möjligheten till en god kommunikation påverkas.

Kundtjänst: Telefontider för när kommuninvånare ska kunna nå kundtjänst föreslås fortsatt vara mellan kl. 08:00–16:00. Däremot föreslår avfallsverksamheten att nuvarande skrivelse om att möjlighet finns för avbrott för lunch under en timme tas bort. Detta för att ge en ökad tillgänglighet för abonnenter. Avfallsverksamheten bedömer att en entreprenör bör kunna arrangera så att detta ordnas utan att det är kostnadsdrivande eftersom kundtjänst ofta bemannas av mer än en person.

Drogtester

Drogtester i arbetslivet har de senaste åren blivit alltmer vanligt förekommande. Enligt Arbetsmiljöverket så har Arbetsdomstolen gjort bedömningen att drogtester kan vara motiverade om arbetet innebär stora risker för allvarliga olycksfall. I en bransch med tunga transporter är avfallsverksamheten av uppfattningen att denna typ av test är väl motiverade av trafiksäkerhetsskäl och föreslår därför krav på att entreprenören rutinmässigt, minst en gång per år, slumpmässigt ska genomföra så kallade drogtest utformade för arbetslivet på minst två chaufförer som arbetar inom entreprenaden. Vidare att entreprenören ska genomföra drogtester på samtliga nyanställda chaufförer. För att erhålla ett tillförlitligt resultat ska proven utföras av företagshälsovården, hälso- och sjukvården eller annan leverantör som utför provtagning av droger för arbetslivet. Tagna prover ska analyseras av laboratorier som är ackrediterade för drogtester i arbetslivet. Vad gäller test av alkoholpåverkan är kraven i princip oförändrade mot nuvarande avtal där test görs innan körning. Krav på drogtester torde inte vara kostnadsdrivande och bör också ligga i entreprenörens eget intresse.

Avvikelsehantering

Inom avfallshämtningen sker kontinuerligt olika avvikelser som gör att avfallet inte kan hämtas eller att det hämtas men att en förändring krävs för att avfallshämtningen ska fungera utan anmärkning framöver. Det handlar till exempel om felsorteringar, blockeringar som orsakar framkomlighetsproblem och överfulla kärl som skapar arbetsmiljöproblem för de som hämtar avfallet. Avfallsverksamheten föreslår några förändringar i rutiner för att effektivisera kommunikationen med abonnenter, öka kundservicen och förebygga ytterligare avvikelser.

Kommunikation

I nuvarande entreprenad ska entreprenören lämna en så kallad avvikelshängare på kärl med information till abonnenten om vilket problem som identifierats på hämtstället. För att mer effektivt kunna kontakta och informera kunder, till exempel när hämtning inte kunnat ske på grund av framkomlighetsproblem, föreslår avfallsverksamheten att entreprenören som alternativ – eller som komplement – ska använda mejl eller av kommunen upphandlad sms-tjänst. Val av kontaktväg varierar beroende på typ av avvikelse och typ av abonnent (enfamiljshus, flerfamiljshus eller verksamhet). Avfallsverksamheten bedömer att detta inte är något kostnadsdrivande krav eftersom hanteringen inte bör innebära några större arbetsinsatser.

Utebliven hämtning

Avfallshämtning efter blockeringar: Ibland påverkas avfallshämtningen i kommunen av framkomlighetsproblem på grund av till exempel felparkerade fordon vilket gör att hämtning kan utebli på flera adresser. Detta leder ofta till klagomål hos kommuninvånare som, utan egen förskyllan, inte får sitt avfall hämtat. I nuvarande entreprenad har kommunen som rutin att abonnenter som kontaktar kundtjänst kan, på kommunens bekostnad, få ställa ut en extra säck vid sidan om kärlet som hämtas vid nästa ordinarie hämtning. Berörda kunder som endast har hämtning varannan vecka får per automatik sitt avfall hämtat redan veckan därpå när sopbilen är på gatan för att hämta avfall hos dem med veckohämtning.

Avfallsverksamheten föreslår att servicen för abonnenterna förbättras i detta avseende i nästa entreprenad genom att lägga ett större ansvar på entreprenören. Om inte hämtning kan utföras på grund av otjänlig väderlek eller annan oförutsedd händelse, så som till exempel blockerande bilar, är entreprenören skyldig att, utan ersättning, planera om sina hämtningsdagar så att hämtning kan ske så fort som möjligt. Den abonnent som orsakat blockeringen får dock vid behov själv beställa och betala extrahämtning av sitt avfall till en avgift i enlighet med avfallstaxan.

Avfallsverksamheten har tittat på hur andra kommuner gör i detta sammanhang och funnit att det finns variationer i hanteringen. Sundbyberg stad ställer också krav på att entreprenören ska planera om sina hämtdagar. Solna Stad har i sitt avtal att entreprenören ska göra ett nytt försök att hämta förutsatt att det inte är abonnenten själv som orsakat att tömning inte har kunnat utföras. Järfälla kommun å sin sida krävställer att entreprenören är skyldig att genomföra ett nytt försök till tömning senast dagen efter. Detta gäller i samtliga fall då avfallet inte tömts enligt körlista, vare sig den uteblivna hämtningen orsakats av entreprenören och om giltig avvikelse

finns för att hämtning uteblivit orsakat av abonnent eller annan orsak. Denna förändring torde vara något kostnadsdrivande men avfallsverksamheten anser att den är viktig ur ett kundperspektiv.

Löst avfall: Till skillnad mot krav i nuvarande entreprenad föreslår avfallsverksamheten att entreprenören inte per automatik ska hämta löst grovavfall och elavfall som ligger utanför avfallsbehållare. Abonnent ska istället meddelas genom avvikelse att avfall ligger utanför behållare. Hämtning kan sedan ske efter beställning. Möjlighet till att beställa hämtning av avfall utanför behållare kommer dock finnas kvar som en tjänst i avfallstaxan. Avfallsverksamheten anser inte att det är rimligt att entreprenören per automatik ska kunna ha beredskap att hantera eventuellt skrymmande och tungt avfall som lämnats utanför behållare och förmodar dessutom att detta skulle kunna vara kostnadskrävande om entreprenören tar höjd för det i sitt anbud. Förändringen borde därför vara positiv vid prissättning jämfört med skrivelsen i nuvarande avtal.

Felsorteringar

Fakturering: Felsorteringar i olika avfallskategorier är tyvärr något som är relativt vanligt förekommande. Under 2019 registrerade nuvarande entreprenör 764 avvikelser för felsorteringar. De plockanalyser som genomförts har visat att det fortfarande förekommer farligt avfall och elavfall bland restavfallet. Entreprenören har också meddelat en upplevd ökning av felsorterat elavfall.

I nuvarande rutin ligger att avfallshämtaren ska kontrollera kärlet och plocka bort felsorterat avfall som med lätthet kan tas bort. Med anledning av antalet felsorteringar föreslår avfallsverksamheten att kommande entreprenör ska meddela felsortering till abonnent oavsett om entreprenören lyckats plocka bort det felsorterade avfallet eller inte samt registrera avvikelsen i verksamhetssystemet. Dessutom ska kund faktureras för felsorteringen. Dessa krav bedöms inte vara kostnadsdrivande då det inte medför någon direkt extra arbetsinsats.

Fotografering: För att undvika att ord står mot ord vad gäller felsorteringar föreslår avfallsverksamheten även att entreprenören ska fotografera felsorterat avfall. Bilderna ska registreras i verksamhetssystemet under respektive abonnentpost. Avfallsverksamheten föreslår även krav på att entreprenören, på kommunens begäran, ska fotografera andra avvikelser i händelse av att avvikelse sker vid upprepade tillfällen på ett hämtställe. Ofta hamnar tekniska kontoret i en diskussion där parterna har olika uppfattningar om en uppstådd situation. Dessa diskussioner är tidskrävande och sällan konstruktiva. Fotodokumentation är ett viktigt verktyg för att få

diskussionen lösningsfokuserad. Tilläggas kan att även andra kommuner börjat med fotografering av avvikelser. Järfälla kommun ställer i sin nya entreprenad krav på att om hämtning inte kan utföras ska detta dokumenteras med ett fotografi samt en avvikelse i verksamhetssystemet. Detta nya krav torde vara något kostnadsdrivande men den uppkomna kostnaden kan balanseras av den tidsbesparing som kan erhållas i förvaltningen, och hos entreprenören, vilken inte bedöms vara ringa. Dessutom leder detta förfarande förhoppningsvis till färre felsorteringar. Det antal felsorteringsavgifter som SÖRAB fakturerar kommunen i de fall det felsorterade avfallet når omlastningsstationen i Hagby kan i så fall komma att reduceras.

Felvända kärl

Felvända kärl, det vill säga att kärlet står med handtaget på motsatt sida om avfallshämtaren kan tyckas som ett mindre bekymmer men utgör ett arbetsmiljöproblem. Detta eftersom det är fråga om många upprepade vridningar. Avfallsverksamheten föreslår därför att om kärl står felvänt eller felplacerat ska det tömmas och abonnenten ska meddelas att kärlet inte kommer att tömmas fortsättningsvis om problemet upprepas mer än tre gånger på 90 dagar. Kravet bedöms inte kostnadsdrivande eftersom det ligger i entreprenörens intresse att säkerställa en god arbetsmiljö.

Fordonskrav

Ett antal förändringar föreslås när det gäller fordonskrav jämfört med nuvarande entreprenad.

Mindre insamlingsfordon

I nuvarande entreprenad har ett mindre insamlingsfordon tillkommit under avtalstiden genom tilläggsavtal för att lösa avfallshämtningen på vissa platser med begränsade möjligheter att vända en konventionell sopbil. Samma lösning finns även i andra kommuner med liknande problematik, till exempel Sollentuna kommun. Avfallsverksamheten har som grundinställning att så långt det är möjligt undvika anvisning av plats. Detta för att arbetet med trafiksäkerhet och arbetsmiljö inte nödvändigtvis ska resultera i en försämrad service gentemot abonnenterna. Med anledning av det föreslår avfallsverksamheten att krav på mindre avfallsfordon ställs. Detta krav är kostnadsdrivande men kan motiveras av att det gagnar abonnenterna på ett betydande sätt genom att anvisning av plats i möjligaste mån kan undvikas.

Drivmedel och miljöklass

Drivmedel

Drivmedelskrav är komplicerade eftersom alla drivmedel både har för- och nackdelar att ta ställning till. Ett av de vanligast förekommande drivmedlen inom avfallshämtning idag är biogas som används bland annat i entreprenaderna i Stockholm, Täby, Järfälla och Sollentuna. Biogas föreslås som ett av baskraven i Avfall Sveriges mall för upphandling av avfallshämtning där det anges som; *”såväl kretsloppsmässigt som pedagogiskt motiverat med tanke på att kunderna källsorterar matavfall som görs om till biogas och som slutligen används som drivmedel i sopbilarna”*.

Biogas har en låg klimatpåverkan och är det drivmedel med lägst partikelhalter vad gäller utsläpp. Dock är det idag mycket svårt, för att inte säga omöjligt, att tanka ren biogas då gasen nästan alltid är utblandad med naturgas. För korrekt terminologi föreslår avfallsverksamheten därför krav på fordonsgas som till största del innehåller biogas och som uppfyller hållbarhetskriterierna enligt gällande lag. Ordinarie fordon som hämtar mat- och restavfall i kärl hos hushåll och verksamheter (undantaget ett fåtal verksamheter med matavfallshämtning på egen runda) samt personbilar som används inom uppdraget ska drivas med fordonsgas. Entreprenören ska dock tanka enligt principen motsvarande grön el, det vill säga att lika mycket biogas tillförs systemet som gasen man tankar. Avfallsverksamheten föreslår vidare att som alternativ kan även ren eldrift (från el producerad av förnyelsebara energikällor) samt vätgasdrift komma att godkännas av kommunen.

I dagslägen är totalkostnaden för biogasbilar något dyrare. Fordonen i sig kostar mer och i dagsläget är även bränslekostnaden högre. Det senare kan dock komma att ändras då det idag är brist på HVO och den reduktionsplikt som nu beslutats om sannolikt kommer att öka efterfrågan betydligt på HVO vilket kan resultera i en prisökning. Det är därför svårt att sja om vilket bränsle som kommer att vara det billigaste under avtalsperioden. Ett krav på 100 % biogas kan vara kostnadsdrivande men motiveras ur ett pedagogiskt perspektiv samt ur ett miljöperspektiv.

När det kommer till fordon för hämtning av mat- och restavfall som hämtas i andra behållare än kärl (exklusive hämtning på Tranholmen där entreprenören får använda valfritt drivmedel), för matavfallshämtning i kärl hos verksamheter på egen runda, reservfordon för hämtning av mat- och restavfall och fordon för hämtning av övriga avfallsfraktioner, är det enligt avfallsverksamheten nödvändigt att erbjuda entreprenören fler valmöjligheter. Detta för att inte kraven i upphandlingsdokumentet ska bli alltför kostnadsdrivande. Det är rimligt att ställa krav på fordonsgas på fordon som hämtar mat- och restavfall och körs mycket i kommunen eftersom flera av dessa bilar uteslutande kommer att användas inom

kommande entreprenad. Övriga fordon kommer troligtvis även köras inom andra uppdrag som entreprenören har där det till exempel ställs krav på förnyelsebart bränsle. Med anledning av detta föreslår avfallsverksamheten krav på att dessa fordon ska drivas med fordonsgas enligt samma krav som gäller för fordon för insamling av mat- och restavfall *alternativt* 100 % förnybart bränsle som etanol, biodiesel (exempelvis RME eller HVO100) eller ren eldrift (från el producerad av förnyelsebara energikällor). Miljönyttan ökar dessutom om entreprenören kan samutnyttja fordon och andra resurser i flera olika avtal. Denna flexibilitet är ingen förändring mot nuvarande avtal. Skillnaden ligger i att det i nuvarande avtal endast ställdes krav på 20 % förnyelsebart bränsle för tunga fordon och lätta lastbilar som används minst varje vecka året om i entreprenaden. Föreslaget på 100% förnyelsebart bränsle ligger i linje med kommunens mål om vara fossilbränsleoberoende.

Miljöklass: Miljöklassning används för att ställa krav på fordonsutsläpp. Avfallsverksamheten föreslår krav på att samtliga fordon ska klara emissionskraven motsvarande Euro 6. Denna miljöklass har nu funnits på marknaden några år varför detta krav inte bedöms som direkt kostnadsdrivande.

Utrustning

Färdskrivare: För att öka trafiksäkerheten föreslår avfallsverksamheten krav på digitala färdskrivare för kör- och vilotider på fordon för hämtning av mat- och restavfall. Färdskrivare är en anordning som kontinuerligt registrerar hastighet samt kör- och vilotider och som är ett lagkrav på huvuddelen av transportsektorn men dock inte för avfallshämtning inom kommuner. Avfallsverksamheten anser dock att krav på detta kan vara motiverat inom avfallshämtning för att förhindra eventuella trötthetsrelaterade olyckor. Kravet bedöms inte som kostnadsdrivande och det bör ligga i entreprenörens eget intresse att ha denna utrustning för att främja en god arbetsmiljö för sina anställda.

Tvåfacksfordon med delat bakstycke: Avfallsverksamheten föreslår vidare att samtliga fordon för hämtning av kärl för mat- och restavfall ska vara baklastande med två fack för mat- respektive restavfall (exklusive fordon för hämtning från kaj samt mindre insamlingsfordon). Detta möjliggör ett transporteffektivt sätt att hämta avfallet och är därmed fördelaktigt ur miljösynpunkt. Vidare ska tvåfacksbilarna vara utrustade med ett så kallat delat, istället för ett gemensamt, bakstycke. Detta förhindrar att en del matavfallspåsar fastnar för att istället tömmas bland restavfallet vilket inte skulle vara förenligt med det aktiva arbete som läggs ned både från kommunens och kommuninvånarens sida vad gäller matavfallssortering. Kravet med tvåfacksbilar bedömer avfallsverksamheten inte som

kostnadsdrivande eftersom dessa är vanligt förekommande inom avfallshämtning och är ett rationellt hämtningssätt från en entreprenörs synvinkel. Det delade bakstycket kan vara något kostnadsdrivande men motiveras av att utbytet av matavfallssorteringen blir mycket bättre och kan till viss del kompenseras av att behandlingsavgiften för matavfallet är betydligt lägre än för restavfallet.

Stödsystem: Avfallsverksamheten föreslår också krav på att samtliga fordon ska ha stödsystem för att minimera hastighetsöverträdelser samt system för sparsam körning. I nuvarande avtal har undantag gällt för vissa fordonstyper som till exempel, liftdumpersfordon, lastväxlare och krantömmande fordon. Dessa har således inte omfattats av krav på sådana stödsystem. Avfallsverksamheten anser att denna utrustning ska finnas på samtliga tunga fordon. Då detta är en väl beprövad teknik torde inte detta krav vara direkt kostnadsdrivande.

Tömningsregistrering: Avslutningsvis föreslås krav på att samtliga hämtningsfordon även ska ha digital utrustning för att hämtdata ska kunna registreras direkt i samband med hämtningen om inte annan överenskommelse görs mellan kommun och entreprenör. Detta för att minska de risker för felregistrering som kan uppstå vid manuell hantering. Den kostnadsökning detta innebär uppvägs enligt avfallsverksamheten av den ökade kvaliteten i hämtdata.

Förändringar i tjänster/tjänsteutbud

Avfallsverksamheten föreslår flera förändringar i det tjänsteutbud som finns. Syftet är att tillhandahålla tjänster som det finns ett tydligt behov av, både från abonnentens och kommunens sida, för att nå mål i avfallsplanen. Attraktiva tjänster har en direkt koppling till ambitioner om kostnadseffektivitet.

Hämtning av mat- och restavfall, fastland

Avfallsverksamheten föreslår inga stora förändringar i tjänsten. I nuvarande entreprenad låg initialt inte hämtningen av matavfall från verksamheter med men den har sedan 2019 tillkommit genom tilläggsavtal i och med att SÖRABs tjänst *Gröna linjen* togs bort. I den nya entreprenaden anges därför att mat- och restavfall ska hämtas både från hushåll och från verksamheter. I dagsläget är avfallshämtningen hos verksamheter relativt dyr jämfört med hämtning hos hushåll. Avfallsverksamheten anser att detta kan vara en konsekvens av att hämtningen till en början låg utanför nuvarande avtal och sedan tillkom genom tilläggsavtal. Genom att denna hämtning nu är med i avtalet från början räknar avfallsverksamheten med ett pris som inte skiljer sig nämnvärt från hämtningen hos hushåll.

Helghämtning hos kund: I nuläget faller det sig högst troligt att kommunen kommer att börja hämta restavfall hos Danderyds sjukhus. Sjukhuset har behov av helghämtning vilket avfallsverksamheten anser måste kunna erbjudas. Helghämtning är dyrare men kan kompenseras i avfallstaxans avgift mot den abonnent som önskar helghämtning.

Hämtning av mat- och restavfall, Tranholmen

Avfallsverksamheten föreslår att den så kallade "sommarhämtningen" på ön förlängs permanent, det vill säga att hämtning av restavfall sker i säck vid respektive fastighet året runt. Vid otjänligt väder eller kraftig isbildning kommer sophuset på fastlandet att användas som alternativ hämtningsplats.

Avfallsverksamheten har genom åren kontaktats av såväl boende på Tranholmen som Tranholmens styrelse som haft fastighetsnära insamling året runt som ett starkt önskemål. Avfallsverksamheten ser, i och med de milda vintrar som varit de senaste åren, att det är orimligt att inte uppfylla de skyldigheter som åligger kommunen enligt Miljöbalken vad gäller avfallshämtning i den mån det är möjligt.

Avfallsverksamheten finner det även lämpligt att i samband med den nya entreprenaden förenkla avfallslämningen för abonnenter som sorterar matavfall på Tranholmen. Av insamlingstekniska skäl är det svårgörigt att ordna fastighetsnära insamling av matavfall men ett komplement till den insamling som idag sker i sophuset på fastlandet är att matavfallskärl ställs vid angöringsplatsen för avfallspråmen på Tranholmen. Dessa skiftas sedan i samband med restavfallshämtningen. På så sätt får boende kortare väg till matavfallskärlet vilket resulterar i en ökad valfrihet, och ökad service, för Tranholmsborna.

Slutligen föreslår avfallsverksamheten att förtydliga i upphandlingsdokumentet att hushåll på Tranholmen och Stora Skraggen inte kan beställa hämtning av grovavfall, farligt avfall, fallfrukt, elavfall, trädgårdsavfall och returpapper vilket redan anges i dagens avfallstaxa. Ett förtydligande i detta fall är viktigt för att undvika eventuellt kostnadspåslag för att entreprenören tar höjd för detta i prissättningen.

Sammantaget är de föreslagna förändringarna för Tranholmen kostnadsdrivande men samtidigt en viktig pusselbit när det gäller att öka matavfallsinsamlingen och nå både kommunala och nationella mål. Dessutom kommer de ökade kostnaderna balanseras av att Tranholmsborna får en högre avgift än idag då de bara har hämtning vid fastigheten halvårsvis. Åretrunthämtning av avfall på Tranholmen motiveras också av de bestämmelser som återfinns i Miljöbalken.

Hämtning av fallfrukt

I dagens abonnemang för hämtning av fallfrukt ingår åtta hämtningar mellan september och november för hämtning i storsäck på 1 kbm. Abonnenter har även, till samma kostnad, haft möjlighet att istället få en säck på 0,2 kbm. Avfallsverksamheten anser att de flesta av abonnenterna inte har behov av så många som åtta hämtningar och föreslår därför att antalet hämtningar i ett abonnemang reduceras till fyra stycken och att en valmöjlighet finns vad gäller storsäck på 1 eller 0,2 kubikmeter. Under 2018, som var ett bra fruktår, använde en övervägande majoritet av abonnenterna endast ett fåtal av sina åtta hämtningar som abonnemanget medger. Möjlighet att endast buda enstaka hämtning istället för abonnemang föreslås också. Avfallsverksamheten föreslår vidare att hämtning ska kunna ske även hos flerfamiljshus och verksamheter. Redan idag har entreprenaden utökats till att omfatta flerfamiljshus men behov av hämtning av fallfrukt finns troligen också hos verksamheter med trädgårdar ute i kommunen. Genom att omhänderta fallfrukten kan ännu mer avfall gå till produktion av biogas och biogödsel. Dessutom minskar risken för problem med skadedjur som kan uppstå då fallfrukt inte omhändertas utan blir liggande på marken. Tjänsten kommer föreslås erbjudas verksamheter till minst självkostnadspris i avfallstaxan.

Som nämndes inledningsvis kan anbudspriset per hämtning bero på hur stort antal hämtningar en entreprenör kan räkna med i ett uppdrag. Ett litet antal hämtningar kan leda till ett högre pris per hämtning än om uppdraget omfattar många hämtningar. Vad gäller neddragningen av antalet hämtningar i ett abonnemang för fallfrukt behöver detta dock inte leda till färre hämtningar. Istället kan det locka fler kunder till tjänsten som tidigare inte velat betala för åtta hämtningar. Därtill kan det faktum att även verksamheter kan nyttja tjänsten antas ge fler hämtningar. Dessa förändringar bedöms därför inte som kostnadsdrivande.

Hämtning av trädgårdsavfall

I dagens taxa anges att mindre flerfamiljshus kan beställa hämtning av trädgårdsavfall. Avfallsverksamheten anser att en begränsning av detta slag är svärmotiverad och föreslår därför att samtliga flerfamiljshus ska ha möjlighet att beställa abonnemang för hämtning av trädgårdsavfall i och med den nya entreprenadens start. Enligt resonemanget ovan kan även entreprenörens pris per hämtning vara lägre än om uppdraget endast skulle omfattat ett litet antal hämtningar.

Hämtning av grovavfall

I nuvarande entreprenad ska entreprenören kunna genomföra hämtningar varannan vecka av grovavfall som budas från enfamiljshus. För att kunna

skapa en attraktiv tjänst där hushållen använder kommunens tjänster, istället för att anlita företag som hämtar olagligt och helt utan kontroll, föreslår avfallsverksamheten att entreprenören ska kunna hämta varje vecka hos enfamiljshus. En kostnadsökning till följd av fler hämtningar kan kompenseras av högre intäkter som genereras av de abonnenter som väljer tjänsten.

Hämtning av bygg- och rivningsavfall från enfamiljshus

I och med en lagändring kommer kommunerna överta insamlingsansvaret för bygg- och rivningsavfall från privatpersoner från och med 2023. På grund av att detta är nytt, och ingen vägledning ännu kommit i frågan, vill avfallsverksamheten intaga en försiktig inställning till hur insamlingen kommer att vara strukturerad. Dessutom kan det vara en stor fördel att i utformningen av tjänsten samarbeta med kontrakterad entreprenör. Avfallsverksamheten föreslår därför en skrivning i upphandlingsdokumentet att kommunen, tillsammans med entreprenören, vill utveckla en tjänst för hämtning av bygg- och rivningsavfall från enfamiljshus med start 2023. Detta ska dessutom ske i samklang med en utveckling av hämtningen av grovavfall från enfamiljshus för att på så sätt kunna samköra avfallet. Om entreprenör och kommunen inte kommer överens i utformningen av dessa tjänster samt pris kan kommunen dock komma att gå ut med ny upphandling för denna hämtning. Detta förfarande torde minska kostnaden för tjänsten jämfört med att definiera tjänsten redan i upphandlingsdokumentet.

Hämtning av farligt avfall inkl. smått el-avfall genom personlig överlämning från hushåll (Returkassen)

Som nämns ovan angående felsorteringar hamnar fortfarande en del farligt avfall och elavfall bland annat avfall där det inte hör hemma. Med anledning av detta föreslår avfallsverksamheten att tjänsten Returkassen finns kvar. Returkassen är dessutom en bra service särskilt för personer som har svårighet att ta sig till en återvinningscentral. Avfallsverksamheten föreslår dock en förändring vad gäller hämttider. I nuvarande avtal ska entreprenören ha beredskap till hämtning en dag varannan vecka under fyra tidsintervall som totalt spänner från 07:00–21:00. Avfallsverksamheten föreslår nu endast ett intervall mellan 17:00–20:00. Kommande entreprenör behöver således inte ha samma sorts beredskap som i nuvarande avtal att genomföra körningar under en hel dag vilket bör återspeglas i anbudspriset. Avfallsverksamheten har valt föreslaget tidsintervall utefter Sundbyberg stad som har samma tjänst med detta tidsintervall.

Hämtning av elavfall inklusive bärbara batterier

Avfallsverksamheten avser vad gäller elavfall, på samma sätt som med grovavfall, att skapa en mer attraktiv tjänst som används till högre

utsträckning än idag. Därför föreslås att entreprenören ska ha en bestämd hämtdag varje vecka under året för elavfall som budas från enfamiljshus. I nuvarande entreprenad finns endast en hämtdag varannan vecka.

Avfallsverksamheten föreslår även att skrivningen i nuvarande upphandlingsdokument att hämtning ska ske även om abonnenten redan har en befintlig behållare för insamling av elavfall ska tas bort.

Avfallsverksamheten anser att abonnenter bör använda behållare som tillhandahålls av entreprenören. Detta för att minska risken för användande av behållare som inte är förenliga med en god arbetsmiljö. Förändringarna torde leda till en billigare entreprenad då det ger en mer rationell hantering.

Hämtning av returpapper

I nuvarande entreprenad finns cirka 3000 abonnenter för hämtning av returpapper. Detta förpackningsslag omfattas idag av producentansvar genom förordningen (2018:1463) för returpapper. Regeringen har dock aviserat att de avser att lägga över detta ansvar på kommunerna från och med 2022. Med anledning av det föreslår avfallsverksamheten nu, till skillnad mot tidigare tjänsteutlåtande i april 2020, att möjligheten till hämtning av returpapper genom kommunen ligger kvar men att skrivning görs i upphandlingsdokumentet att tjänsten kan komma att tas bort beroende på förändrad lagstiftning. Enligt lag får inte avfallskollektivets pengar läggas på hämtning av avfallsslag under producentansvar. För att förhindra detta justeras det i avfallstaxan så att inte tjänsten subventioneras.

Hämtning av slam

Kommunen hämtar idag slam från enskilda avloppsanläggningar hos fyra abonnenter per år. I tjänsteutlåtande till nämndsammanträde i april 2020 föreslog avfallsverksamheten att tömning av slam från enskilda avloppsanläggningar skulle upphandlas separat istället för att omfattas inom denna entreprenad för avfallshämtning. Strategin var att istället framöver lägga den i samma entreprenad som tömning av fettavskiljarslam eftersom en egen upphandling för endast tömning av slambrunnar skulle kunna riskera att bli alltför kostnadskrävande. Detta eftersom det rör sig om ett mycket litet antal hämtningar. Efter en dom i Mark- och miljööverdomstolen i år står det dock oklart om hämtning av fettavskiljarslam framöver ska utföras inom kommunal verksamhet. Med anledning av detta föreslår avfallsverksamheten att tömning av enskilda avloppsanläggningar ligger kvar inom denna entreprenad.

Hämtning av textil

I nuvarande tjänsteutbud finns möjlighet för kommuninvånare att få sitt textilavfall hämtat mot en avgift eller kostnadsfritt vid grovavfallshämtning.

Tjänsten är dyr och har inte varit attraktiv för hushållen. En övervägande majoritet av alla andra kommuner erbjuder inte denna typ av insamling utan hänvisar till återvinningscentral eller klädbehållare utplacerade i kommunen. Även i Danderyds kommun finns dessa möjligheter för avfallslämnare av textil. Avfallsverksamheten föreslår därför att tjänsten tas bort från tjänsteutbudet och därför inte inkluderas inom entreprenaden för avfallshämtning. Tilläggs kan att mycket pekar mot att det från och med år 2025 kommer bli producentansvar på textilier vilket gör att det i så fall hamnar utanför kommunens ansvarsområde att hämta denna avfallsfraktion. Den föreslagna förändringen ger ett lägre anbudspris eftersom tjänsten då inte inkluderas i entreprenaden.

Option för hämtning av kosmetiskt avfall från butik

Inom nuvarande entreprenad hämtas idag kosmetiskt avfall som lämnats in av privatpersoner till butik. Hämtningen har tillkommit under entreprenaden genom tilläggsavtal. SÖRAB håller för närvarande på att starta upp en liknande hämtning att erbjuda till ägarkommunerna. Avfallsverksamheten föreslår ändå att lägga in denna typ av hämtning som en option i entreprenaden som kan aktiveras i det fall SÖRABs hämtning inte kommer igång som planerat eller är dyrare än entreprenörens anbud. Detta är i praktiken ingen förändring mot dagens avtal eftersom hämtning redan ligger inom nuvarande entreprenad och bör således inte medföra någon kostnadsökning.

Förändringar i behållare, tillbehör mm

Vad gäller behållare och tillbehör föreslår avfallsverksamheten följande:

Tas bort

- 120 liters kärl: Dessa är redan borttagna ur nuvarande entreprenad på grund av arbetsmiljöskäl.
- Vippcontainers: Dessa är redan borttagna ur nuvarande entreprenad på grund av arbetsmiljörisker. Kvar finns containers av annat slag med storlekar 6, 8, 10, 15 och 20.
- Slaskkrapor i startpaket för matavfall: Avfallsverksamheten vill inte per automatik skicka ut ytterligare en plastkomponent som kanske inte används.
- Papperssäckar för trädgårdsavfall: Entreprenören ska inte behöva tillhandahålla och leverera papperssäckar för trädgårdsavfall. Dessa bör utan problem kunna inhandlas själv av respektive abonnent till en billigare kostnad.
- Matavfallspåsar: Två buntar med 80 påsar i varje bunt levereras till samtliga sorterande hushåll en gång per år. Det är en bunt mindre än i nuvarande avtal och bedöms vara tillräckligt. Extrabunt kan sedan

beställas genom att sätta ut en påse på avfallskärlet. Leverans av påsar sker då vid avfallshämtning.

Tillägg

- Kärl 1000 liter för grovavfall för flerfamiljshus: Detta för att skapa en mer attraktiv tjänst eftersom maxstorleken på behållare idag på 660 liter kan anses vara för liten. Erbjuds bland annat i Täby kommun och Järfälla kommun.
- Mindre säckar för fallfrukt: Komplettering att säckar på 0,2 kbm läggs in i upphandlingsdokumentet. Abonnenter erbjuds dock redan i dagsläget denna säckstorlek som tidigare beskrivits i avsnittet om fallfrukt.
- Uthyrning av bottentömmande behållare: Entreprenören ska kunna tillhandahålla markstående (ej nedgrävda) bottentömmande behållare för mat- respektive restavfall som ägs av Entreprenören. Abonnent ska kunna välja på nyttovolymen på ca 1000, 2000 och 2400 liter.
- Komprimator: I upphandlingsdokumentet bör anges att komprimator kan tillkomma under entreprenaden. Detta för att ytterligare förbättra tjänsteutbudet. En komprimator kan vara en attraktiv avfallslösning vid begränsat avfallsutrymme.
- Dekaler till kärl: Entreprenören ska ta fram dekaler med Avfall Sveriges nyligen framtagna gemensamma skyltsystem för avfallssortering. Dekalerna ska sättas på nya kärl för mat- och restavfall, trädgårdsavfall och grovavfall.

Sammantaget torde dessa förändringar i behållare och tillbehör minska anbudspriset i upphandlingen.